

Krmni grah ANGELA (*Pisum sativum* L.)

- Barva zrnja: rumena
- Tip rastline oz. rasti: vitičar
- Mladostni razvoj: zelo dober
- Čas cvetenja: zelo zgodaj do zgodaj (okoli 21. maja)
- Barva cvetov: bela
- Čas zorenja: zgodaj do srednje zgodaj (konec junija – začetek julija)
- Višina rastline: srednje visoka (60 cm), zelo stabilna rastlina ne potrebuje opore
- Višina najnižjega stroka: visoko (45 cm) – dobra lastnost sorte
- Zrnje je zelo primerno za skladiščenje
- Absolutna masa zrnja: velika 220 – 240 g
- Vsebnost surovih beljakovin: 23 – 28%
- Pridelek: zelo visok, posebej na sušnih območjih

Pakiranje: 10 kg

Pridelovanje krmnega graha omogoča pridelavo lastne beljakovinske močne krme, zrnje krmnega graha vsebuje od 20 do 30% surovih beljakovin.

Prednosti, ki jih dosežemo s pridelovanjem krmnega graha so:

- pridelovanje krmnega graha je cenejše od nakupa koncentratov,
- zrnje krmnega graha se uporablja za krmljenje brez predhodne toplotne ali kemične priprave,
- krmni grah lahko uporabimo tudi za siliranje celotne rastline. Zgodaj pomladi z dvofazno setvijo, sejemo krni grah in jaro žito (oves). Priderek je primern za siliranje v fazi voščene zrelosti graha,
- odlično izboljšuje kolobar pšenica-koruzna,
- krmni grah ugodno vpliva na strukturo tal in poveča vsebnost dušika v tleh,
- ima kratko rastno dobo, zato omogoča setev različnih dosevkov,
- zorenje krmnega graha je enakomerno, spravilo je strojno, zato so izgube majhne.

Tla:

Za grah naj bodo tla globoka srednje težka do lahka tla z zadovoljivo vsebnostjo humusa. Neprimerna so: hladna, peščena, glinasta in kislata tla. Optimalna kislost - pH 6,5 do 7,2. Tla naj bodo prepustna, strukturna brez možnosti dolgotrajnega zadrževanja meteorne vode.

Priprava tal:

Površina njive naj bo ravna, saj bo setev enakomernjša in izgube zrnja pri kombajniranju bodo manjše. Graha sejemo zgodaj spomladi, zato orjemo jeseni. Spomladi zemljišče s predsetvenikom pripravimo do drobno-grudičaste strukture.

Čas setve:

Glede na podnebne razmere graha sejemo od konca februarja do druge dekade marca. Setev je možna tudi do sredine aprila. S pravočasno zgodnjo setvijo zmanjšamo možnost pojavnosti bolezni in vpliv suše.

Setvena norma:

Sejemo z žitno sejnalnico na medvrstno razdaljo 12,5 do 25 cm, kar pomeni 80 – 90 rastlin/m². Absolutna masa zrnja, sorte Angelo za setev v letu 2009 je: 249 g. Čistoča 99% in kalivost 95%. Za setev potrebujemo 220-240 kg semena/ha. Na slabših tleh setveni odmerek povečamo za 5-10%. Globina setve je 3 do 4 cm, največ do 6 cm. Sorta Angela za potrebe upore ne potrebuje vmesnega posevka. Po setvi je priporočljivo valjanje.

Gnojenje:

Za dober razvoj simbiotskih bakterij z dušikom gnojimo samo ob setvi (20-30 kg N/ha), glede na izgled posevka lahko posevek v fazi 10 – 15 cm dognajmo s 100 kg KAN/ha. Na srednje preskrbljenih tleh zemljišče pognojimo s 100-130 kg P₂O₅/ha in 140-180 kg K₂O/ha. Gnojilo potrosimo pred oranjem ali pred predsetveno pripravo tal. Zadostne količine fosforja so potrebne za razvoj močnega koreninskega sistema ter za obilno cvetenje in bogat nastavek strokov.

Nega:

Izkušnje mnogih pridelovalcev kažejo, da uspejo graha pridelati tudi brez herbicidov. V kolikor se odločimo za uporabo le-teh, glede na zapleveljenost uporabimo ustrezne herbicide pred vznikom (po setvi vendar pred vznikom) in po vzniku. Na srednje težkih in težkih tleh damo prednost talnim herbicidom in tretiranju pred vznikom, na lažjih tleh pa kontaktnim herbicidom s tretiranjem pred vznikom ali po njem.

Spravilo pridelka:

Graha običajno kombajniramo v zadnji dekadi junija ali v začetku julija, ko je zrnje v polni zrelosti in vsebuje 16 do 20% vlage. Kombajniranje opravimo z žitnim kombajnom, le da zmanjšamo število vrtljajev bobna, uporabimo ustrezna rešeta, zračni tok nastavimo na največjo moč in zmanjšamo hitrost žetve. Vlažno zrnje nato dosušimo na 13 odstotkov vlage v zrnju. Najprimernejši čas žetve je zgodaj zjutraj ali pozno zvečer. Pridelki zrnja se gibljejo od 2.500 – 4.500 kg zrnja s 14% vlage v različnih pridelovalnih območjih.

Ob žetvi običajno pride do 20% izgub. Da izkoristimo te izgube, obdelamo tla s krožno brano, tako da seme pride v stik s tlemi in talno vlago. Priderek lahko uporabimo za podor. Če pa želimo pridelati kakovostno voluminozno krmo (silažo), po obdelavi tal s krožno brano, dosejemo 20 kg/ha mnogocvetne ljujke, ovska ali sudanske trave. Pridelki sveže krme se gibljejo v povprečju 20 t/ha.

Informacije in naročila:

SEMENARNA Ljubljana, d.d. • Dolenjska cesta 242
1000 Ljubljana • Slovenija

T: (01) 475 92 00, F: (01) 427 35 38

www.semenarna.si • e-pošta: marjeta.mohoric@semenarna.si

jerneja.petek@semenarna.si • zvonko.glazar@semenarna.si

Izdaja: SEMENARNA Ljubljana, d.d. • Leto 2009

